

POSGRAO “ESTUDOS DE XÉNERO”
(Curso 2009-2010)

Universidade de Vigo

Guía docente de materia

Curso Monográfico de Literatura Hispánica
(“Escritoras hispánicas *entre siglos*: XIX-XX y XX-XXI”)

1. DATOS INICIAIS	
Titulación:	POP ESTUDOS DE XÉNERO
Módulo:	I “Teorías e prácticas feministas”
Materia:	Curso Monográfico Literatura Hispánica
Código:	3012126250
Carácter (obligatoria, optativa):	Optativa
Curso:	Segundo
Cuadrimestre (especificar 1º/2º):	2c
Profesora coordinadora:	

Profesora responsable da materia*:	María Jesús Fariña Busto
Departamento:	Literatura Española e Teoría da Literatur
Área:	Literatura Española
Centro:	Facultade de Filoloxía e Tradución
Gabinete:	B55
Horario de titorías:	
E-mail:	mbusto@uvigo.es

** No caso de seren varias as persoas docentes responsables de impartir a materia, esta taboa repetirase tantas veces como for necesario, empregando unha tabela para cada docente.*

2. INTRODUCCIÓN Á MATERIA
<p>Esta materia está adicada ao estudo e análise de obras de escritoras españolas e hispanoamericanas que desenvolven a súa actividade vital e creativa entre os séculos XIX-XX e XX-XXI. Trátase de entender as súas posicións como escritoras con conciencia ante a súa realidade contemporánea, examinando como inscriben os seus intereses vitais, intelectuais e creativos nos seus textos e como os formalizan estéticamente.</p> <p>Dende unha perspectiva crítica, é tamén interese prioritario da materia reflexionar sobre a formación, as funcións e os axentes do <i>canon</i>, así como debater sobre o <i>xénero</i> en tanto que categoría crítico-analítica.</p>

3. OBXECTIVOS DA MATERIA

	Obxectivos da materia (xerais e específicos)
1	-Reflexionar sobre o xénero como categoría de análise necesaria para dar conta das representacións da subxectividade inscritas nos textos literarios.
2	-Comprender que, como discursos culturais que son, os textos literarios levan incorporados os parámetros da cultura na que, ou fronte a que, foron xestados.
3	-Valorar a ideoloxía sobre a que se apoia a construción dos personaxes nos textos narrativos e dos suxeitos enunciativos nos textos poéticos.
4	-Reflexionar sobre os modelos de acción, representación e interrelación propostos nos textos literarios.
5	-Exemplificar cada un dos aspectos anteditos a través da lectura e reflexión de obras de distintas autoras de cada unha das dúas épocas contempladas.
6	

4. COMPETENCIAS

	Competencias da materia (xerais e específicas)	Competencias de titulación relacionadas (as que contribuye)
1	-Capacidade de ler /entender/ valorar / criticar e analizar os textos (discursos culturais) e, por extensión, o mundo	(Competencia implícita en calquera materia formativa universitaria)
2	-Ser capaz de comprender e utilizar a terminoloxía e conceptos teóricos da materia	C.1. Coñecer e reflexionar sobre os fundamentos teóricos e disciplinares do xénero
2	-Ser capaz de reflexionar críticamente sobre os discursos literarios	C.8. Desenvolver a capacidade de deconstrución dos estereotipos de xénero inherentes a nosa cultura e inscritos nos textos literarios
3	-Ser capaz de analizar os diferentes ámbitos de acción e de relación representados nos textos literarios como modo de adquirir destreza para a reflexión e interpretación dos diferentes ámbitos da realidade.	C.8. (véxase entrada anterior)
4	-Ser capaz de desentrañar as chaves androcéntricas, filosóficas e políticas, dos saberes académicos e dos discursos literarios, e tirar consecuencias das mesmas.	C.2. Ofrecer instrumentos conceptuais, metodolóxicos e técnicos que permitan a análise crítica
5	-Ser capaz de desvelar a ideoloxía sexual inscrita nos textos literarios.	

5. CONTIDOS

I. Introducción

I.1. El *canon*: agentes, formación y funciones

Lecturas:

Bloom, Harold, “Elegía al canon”, introducción a *El canon occidental*, Barcelona, Anagrama, 1995.

Zavala, Iris M., “De la pluralidad de los cánones y de la imposibilidad de lo Uno”, *La Página*, 48 (1989), 3-14.

---, “Las siete plagas y sus paradojas”, *Quimera*, 203 (mayo 2001), 58-61.

I.2. El *género* como categoría de análisis

Lecturas:

Luna, Lola, “Leyendo como una mujer la imagen de la Mujer”, en *Leyendo como una mujer la imagen de la Mujer*, Madrid, Anthropos/Junta Andalucía, 1996, 11-27.

Zavala, Iris M., Las formas y funciones de una teoría crítica feminista. Feminismo dialógico”, en Díaz Diocaretz, Miriam e Iris M. Zavala (coords.); *Breve historia feminista de la literatura española (en lengua castellana). I. teoría feminista: discursos y diferencias*, Madrid, Anthropos/Comunidad Madrid, 1993, 27-76.

II. Siglos XIX-XX. Contextos

II.1. La tradición inmediata:

-Clase, raza, género: Gertrudis Gómez de Avellaneda (Camagüey-Cuba, 1814-1873): “Autobiografía”

-Feminismo e igualdad: Emilia Pardo Bazán (A Coruña, 1851-1921): “Autobiografía literaria”
y “La educación del hombre y de la mujer”

II.2. En los comienzos del siglo XX: la subversión de las “formas”:

-Alfonsina Storni (Argentina, 1892-1938) : artículos de prensa

III. Siglos XX-XXI

II.1. Dos poéticas de la postmodernidad:

-Iris M. Zavala (Puerto Rico, 1939): *Nocturna mas no funesta* –novela-

-Cristina Peri Rossi (Uruguay, 1941-): *Poesía*

II.2. La apropiación del cuerpo: poetas españolas e hispanoamericanas (selección de textos)

II.3. Poesía y/en la red:

-Tina Escaja (España)

-Belén Gache (Argentina)

6. PLANIFICACIÓN DOCENTE

	Horas presenciais	Horas de traballo do alumnado	Total
Clases teóricas			35%
Seminarios/Obradoiros			10%
Lecturas, traballo persoal			22%
Clases prácticas			15%
Titorías			4%
Aprendizaxe/actividade autónoma dirixida (individual)			8%
Aprendizaxe/actividade autónoma dirixida (en grupo)			6%
		TOTAL	100%

7. METODOLOXÍA DOCENTE

Metodoloxía	Descrición	¿Implica atención personalizada a alumnas e alumnos?
Lección maxistral	Información teórica: contextualización e desenvolvemento de temas e teorías	
Clases prácticas	Discusión exposición problemas	Sí
Resolución de exercicios e problemas	Se procede	Sí
Metodoloxías baseadas en investigación	Traballos breves sobre algún aspecto específico da materia	Sí
Aprendizaxe colaboradora	Formulación de problemas e discusión en grupos	Sí
Seminarios	Debates	Sí
Outros (especificar)		

8. ATENCIÓN AO ALUMNADO

Prestarase a máxima atención a alumnas e alumnos, tanto nas tutorías como nas clases e en calquera situación que poda presentarse.

9. AVALIACIÓN DA APRENDIZAXE

Metodoloxía	Cualificación
Probas escritas (ensaio, probas obxectivas, resolución de problemas, probas de resposta breve, etc)	25 %
Probas orais (na aula, entrevista, debate etc)	30 %
Probas de autoavaliación	-----
Traballos e proxectos	30 %
Técnicas baseadas na participación do alumnado	15 %
Outras (especificar)	

Observacións: Recomendacións, pautas para a mellora e a recuperación, etc.

Sexa cal sexa a proba da que se trate deberá prestarse a máxima atención a profundidade na reflexión, ao rigor, á claridade espositiva (tanto oral como escrita) e ao posicionamento crítico, evitando sempre a linguaxe sexista e tendo como marco de referencia a perspectiva de xénero.

10. RECURSOS E FONTES DE INFORMACIÓN

Recursos e fontes de información básica

Facilitaranse na aula tanto as fontes de información básica como as específicas de cada un dos temas e cuestións do Programa.

Recursos e fontes de información complementaria

A páxina web do Posgrao